

**QORTI TAL-MAGISTRATI (GHAWDEX)
BHALA QORTI TA' GUDIKATURA KRIMINALI**

**Magistrat Dr. Joseph Mifsud B.A. (Legal & Int. Rel.),
B.A. (Hons), M.A. (European), LL.D.**

**Il-Pulizija
(Spettur Josric Mifsud)**

vs.

Alexander Scicluna

Numru: 33/2012

Illum 12 ta' Mejju 2016

Il-Qorti,

Rat l-imputazzjonijiet migjuba kontra l-imputat **Alexander Scicluna**, ta' erbgha u erbghin (44) sena, iben Anthony u Jane nee' Debono, imwieled Attard, nhar id-29 ta' Lulju 1966, residenti fil-fond numru 59, Triq San Gorg, Rabat, Ghawdex u detentur tal-karta tal-identita' bin-numru 350566M, akkuzat talli nhar it-28 Jannar 2011, ghall-habta tal-ghaxra (10:30hrs) u xhur ta' qabel b'diversi atti maghmulin minnu, ukoll jekk fi zminijiet differenti li jiksru l-istess dispozizzjoni tal-Ligi, u li gew maghmula b'rizoluzzjoni wahda u cioe' talli gewwa l-Gozitano Complex, Xewkija, Ghawdex, bhala wiehed mill-propjetarji tal-fond *Jubilee Foods*;

- 1) għamel użu, xjentement, ta' marka, sinjal, tabella jew emblema li jkun fihom indikazzjoni li tista' tqarraq lix-xerrej dwar ix-xorta tal-merkanzija, jew ibiegh merkanzija, b'din il-marka, sinjal jew emblema;
- 2) waħhal fuq merkanzija deskrizzjoni kummerċjali falza, jiġifieri, waħhal iffalsifikata jew imbidla, ċifra, kelma jew marka illi skont l-użu tal-kummerċ tiswa biex turi l-lok jew pajjiż li fih il-merkanzija giet maħduma jew prodotta, u l-mod li bih il-merkanzija giet maħduma jew prodotta;
- 3) immanifattura, kellu fil-pussess tiegħu jew biegh għasel ippakkjat minn qabel (Pure Gozo Honey) kif imfisser fl-Ewwel Skeda tar-Regolamenti tal-2004 tal-Għasel, li ma kienx jikkonforma mal-htigijiet kif imnizzlin fit-Tieni Skeda tal-istess Regolamenti billi ma kellux il-kriterji ta' kompozizzjoni tal-għasel billi l-livell ta' diastase kien inqas minn dak permess, billi l-konduttività tal-elettriku kienet f'livell aktar minn dak permess, kif ukoll billi l-livell ta' HMF, il-kontenut ta' fruttozju u glukozju kien inqas minn dak permess u l-livell ta' sakkarozju kien f'livell aktar minn dak permess;
- 4) biegh jew kellu fil-pussess tiegħu ikel (Pure Gozo Honey) li ma kienx tax-xorta, sustanza jew kwalità ta' ikel kif mitlub mix-xerrej;
- 5) biegh jew kellu fil-pussess tiegħu ppakkjat minn qabel (Pure Gozo Honey) li kien iqarraq lix-xerrej dwar in-natura, il-proprjetajiet u l-kompozizzjoni tiegħu;

Rat in-nota tal-Avukat Generali (*a fol.* 149) datata 11 ta' Gunju 2013 li permezz tagħha bagħat lill-imputat Alexander Scicluna biex jiġi ggudikat minn din il-Qorti bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali taht dak li hemm maħsub:

- (a) Fl-artikoli 18, 298(1)(c) u 298(1)(e)(ii) tal-Kodici Kriminali, Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta kif ukoll fl-artikoli 17, 18, 43, 44, 45 u 46 tal-Kapitolu 449 tal-Ligijiet ta' Malta;
- (b) Fl-artikoli 17, 31 u 533 tal-Kodici Kriminali, Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta;

Rat illi, waqt l-udjenza tat-12 ta' Gunju 2013 (*a fol.* 150 u 151), gew moqrija l-Artikoli mibghuta mill-Avukat Generali fi 1-11 ta' Gunju 2013, u f'liema seduta l-imputat ddikjara li ma kellux oggezzjoni li l-kaz tieghu jigi trattat u deciz minn din il-Qorti bi procedura sommarja.

Rat illi din il-kawza giet assenjata lil din il-Qorti kif preseduta b'digriet datat 30 ta' Gunju 2015 moghti mis-Sinjuriya Tieghu l-Prim'Imhallef.

Rat illi fis-seduta tat-2 ta' Frar 2016 il-Qorti tat cans lill-Prosekuzzjoni u lid-difiza sabiex jipprezentaw is-sottomissjonijiet taghhom bil-miktub (*a fol.* 277 et seq.).

Rat illi l-Prosekuzzjoni baqghet ma pprezentatx is-sottomissjonijiet taghha bil-miktub, minkejja li nghatat il-fakolta' taghmel hekk.

Rat illi fid-29 ta' Marzu 2016, d-difiza pprezentat is-sottomissjonijiet taghha bil-miktub.

Rat l-atti kollha ta' dan il-procediment u d-dokumenti esebiti.

Fattispecie tal-kaz

Id-Dipartiment tal-Agricoltura sarulu ilmenti illi kien qieghed jinbiegh xi ghasel li ma kienx ta' Malta u li kien qieghed jigi ppakkjat fil-vazetti bit-tikketta ta' Malta.

Fit-28 ta' Jannar 2011 telghu Ghawdex zewg ufficjali tad-Dipartiment, Emanuel Buhagiar u Philip Camilleri, biex jispezzjonaw diversi postijiet u jaraw x'kien qieghed jigri.

Wahda minn dawn l-ispezzjonijiet saret gewwa l-fond tal-*Jubilee Foods* li jinsab gewwa l-Gozitano Complex, Xewkija, Ghawdex.

L-Ufficjal tad-Dipartiment tal-Agricoltura Emanuel Buhagiar spjega x'gara meta marru jagħmlu l-ispezzjoni fil-fond tal-*Jubilee Foods*.

Fit-tmienja u għoxrin (28) ta' Jannar għal habta tad-disgħa nieqes kwart (~ 8.45) aħna ġejna Għawdex minn Malta, jien u Philip Camilleri u morna l-*Gozitano Complex* fil-post tal- tal-*Jubilee Foods* fejn jinħadem ix-xogħol tiegħu bħala fabbrika. Hemmhekk konna habbatna u fethilna ċertu Derek Cardona, li kien jaħdem hemmhekk u staqsejn għal xi hadd mis-sidien, billi aħna ma nafuhomx, jien ma kontx nafhom. U hu qalli li hawnhekk jieħu ħsiebu ċertu Mario Scicluna u bħalissa qieghed imsiefer. Ghidtlu, "aħna hawnhekk ġejna minn Malta u nixtiequ ninqadew illum fuqha dini il-biċċa xogħol" billi jkolli impennji oħrajn fil-Qorti ta' Malta jiena, aħna waħidna hemmhekk, kulma hemm tnejn minn nies allura ma nistgħux noqogħdu kull darba telgħin. Qalli, "Mela ha nċempillu" qalli, "Għax dan qieghed imsiefer," U ċempillu u kellimtu bit-telephone jien. U qalli biex nistenna għal darb'ohra biex jiġi, niġu aħna meta jkun ġej hu minn barra. Ghidtlu, "Aħna ma nistgħux noqogħdu nistennew," ghidtlu, "fil-kaz irridu mmorru għal pulizija fiha din il-biċċa xogħol," u hekk għamilna aħna, wara li kellimtu.¹

Gie elevat vazett mimli bi prodott, liema vazett ma kienx *labelled*.

Dan il-vazett gie mogħti lil Dr. Everaldo Attard, spizjar u specialista fil-kimika agrarja.

Wara ttieħdu proceduri penali fir-rigward ta' Mario Scicluna u l-imputat peress li kien allegat li l-kontenut ta' dan il-vazett elevat kellu go fih l-għasel u dan l-għasel ma kienx pur.

Dewmien ta' proceduri

Il-Qorti tinnotta li l-proceduri marbuta ma' dan il-kaz bdew fl-2012 fuq allegat kaz li seħh fit-28 ta' Jannar 2011.

¹ Xieħda mogħtija minn Emanuel Buhagiar fit-28 ta' Novembru 2012

Din il-Qorti m'hijiex f'posizzjoni vantaggjuza bhal Qrati ohra meta tigi biex taghmel apprezzament tax-xhieda, u dan ghaliex hija ma ghexitx il-process kollu tul medda ta' zmien u ghalhekk ma semghetx ix-xhieda kollha jixhdu *viva voce* quddiemha, u ghalhekk mhix f'posizzjoni li tezamina l-impiegħa u l-komportament tagħhom, stante li ma kinitx hi stess li kkonstatat x'interess seta' kellu xi xhud fid-data li xehed u jekk dak li qal kellux mis-sewwa jew le.

Il-Qorti nnutat li f'ghaxar (10) seduti biss instemghu xiehda. Xehdu erbatax (14) -il xhud, hamsa minn dawn regghu xehdu darb'ohra.

Fit-28 ta' Novembru 2012

Emanuel Buhagiar (*a fol. 77 et seq.*), Philip Camilleri (*a fol. 85 et seq.*), Dr. Everaldo Attard (*a fol. 89 et seq.*), Ex-PS1464 Michael Portelli (*a fol. 91 et seq.*), Dr. Carmelo Galea (*a fol. 93*);

Fid-9 ta' Jannar 2013

L-Ispettur Josric Mifsud (*a fol. 125 et seq.*);

F1-20 ta' Frar 2013

Ex-PC 1351 Alfred Grech (*a fol. 132 et seq.*); Philip Cassar Torregiani (*a fol. 135 et seq.*);

Fit-12 ta' Gunju 2013

Derek Cardona (*a fol. 145 et seq.*);

F1-20 ta' Novembru 2013

Dr. Everaldo Attard (*a fol. 157 et seq.*);

Fid-9 ta' April 2014

Emanuel Buhagiar (*a fol. 177 et seq.*); Philip Camilleri (*a fol. 182 et seq.*);

Fis-17 ta' Gunju 2014

L-Ispettur Josric Mifsud (*a fol. 187 et seq.*); Ex-PS1464 Michael Portelli (*a fol. 190 et seq.*);

Fit-12 ta' Mejju 2015

Alexander Scicluna (*a fol. 204 et seq.*);

Fit-3 ta' Gunju 2015

Dr. George Peplow (*a fol. 230 et seq.*);

Fit-22 ta' Ottubru 2015

Joseph Borg (*a fol. 242 et seq.*); Guy Kurkiyan (*a fol. 252 et seq.*); Derek Cardona (*a fol. 254 et seq.*);

Fit-2 ta' Frar 2016

Stephan Spiteri (*a fol. 263 et seq.*)

F'dan ix-xenarju ta' dewmien bla bzonn, din il-Qorti ttenni dak li qalet il-Qorti tal-Appell Kriminali fil-kawza "**Il-Pulizija vs. Anthony Azzopardi**" [4.2.2010] u cioe' li:-

"Ghalkemm din il-Qorti tifhem u tapprezza li biz-zieda enormi fil-kompetenza taghhom f'dawn l-ahhar snin il-Qrati tal-Magistrati gew inondati bix-xoghol u qed jahdmu taht pressjoni liema bhalha, dan id-dilungar zejjed biex jigu decizi kawzi fil-Qrati tal-Magistrati bhala Qrati ta' Gudikatura

Kriminali, wara li l-Avukat Generali jkun baghat l-artikoli, qed johloq znaturazzjoni tal-processi kriminali li min-natura tagħhom għandhom jigu decizi kemm jista' jkun malajr kemm fl-interess tal-persuna akkuzata u kif ukoll fl-interess tas-socjeta' li f'isimha tkun qed issir il-prosekuzzjoni. Huma l-gudikanti li jirregolaw it-tempo li bih titmexxa – jew ma titmexxiex - kawza. Din is-sitwazzjoni, li ma tikkoncernax biss din il-kawza, mhix accettabbli u hemm bzonn li tigi korretta b'mizuri legizlattivi li jassikuraw li dawn il-kawzi jigu decizi fi zmien ragjonevoli izda li jkun mandatorju u stabbilit bil-ligi."

Dwar dan esprimiet ruhha l-Qorti Kostituzzjonali fil-kawza **Samuel Onyeabor vs. Avukat Generali deciza nhar it-Tnejn 14 ta' Dicembru 2015:**

Huwa minnu illi l-kaz kien x'aktarx kompless u kien jeħtieġ certa tħejjija. Madankollu, dan ma jfissirx illi seba' snin kienu meħtieġa biex il-process, mhux jintemm, izda jitwassal sal-istadju li għall-inqas jinħareġ l-att ta' akkuza. Fil-fatt ezami tal-process ta' kumpilazzjoni juri illi d-dewmien kien mhux minħabba l-komplessità tal-kaz jew minħabba l-volum ta' xhieda, izda minħabba l-mod kif il-process tmexxa, li juri illi n-nuqqas aktar milli f'parti jew f'oħra qiegħed fis-sistema nnifsu, li ma jhallix li process jibda u jintemm izda jtkarkar: il-gbir tax-xiehda jsir bin-nifs, seduti jinħlew billi jinstema' biss xhud wieħed għal ftit minuti, seduti oħra jkollhom jithassru għax lill-Qorti stess jew lill-Prosekuzzjoni jidhlihom xogħol ieħor aktar urgenti u jithassru wkoll seduti għal ragunijiet varji. Naturalment, aktar ma l-process jieħu fit-tul, aktar tqum il-possibilita' li jinqalgħu ostakoli, li jkomplu jwasslu għal aktar dewmien.

Din il-Qorti, bħall-ewwel Qorti, tapprezza illi l-volum ta' xogħol u n-nuqqas ta' rizorsi jwasslu għal sitwazzjoni fejn ma jibqax possibbli li kull kaz jingħata l-attenzjoni indiviżiva biex jitmexxa b'heffa u bla ħela ta' zmien. Izda dan ma huwiex gustifikazzjoni;

anzi jfisser illi l-Istat qiegħed jonqos mill-obbligu tiegħu li jara li s-sistema ġudizzjarju jkollu r-rizorsi kollha meħtiega biex jista' jimxi b'heffa u b'efficjenza waqt li fl-istess ħin jitharsu l-interessi tal-gustizzja. Ma nistgħux ma nġhidux ukoll, izda, illi hemm nuqqasijiet ukoll min-naħa tal-operaturi tas-sistema, għax hija l-inerzja li twassal biex l-affarijiet inkomplu nagħmluhom b'dan il-mod "għax dejjem hekk sar", u għalhekk, għalkemm nafu li jsiru ħazin, inkomplu nagħmluhom hekk.²

KUNSIDERAZZJONIJIET LEGALI

Preliminari

Din hija Qorti ta' Gudikatura Kriminali. Quddiemha persuna jew persuni jigu mixlija li wettqu reati kriminali. Il-Qorti hija adita bl-imputazzjonijiet li jingiebu quddiemha u li jkunu magħmula mill-prosekuzzjoni. Hemm limitu kemm il-Qorti tista' tkun flessibbli fir-rigward tal-interpretazzjoni tal-imputazzjonijiet li jingiebu quddiemha.

Għalkemm verament li l-komparixxi li fuqha hemm l-imputazzjonijiet hija ritenuta bħala *un avviso a comparire*, l-imputazzjonijiet huma dejjem ta' indoli penali. Ir-regoli tal-procedura ma jistgħux jigu interpretati b'mod wiesa' tali li l-parametri tal-azzjoni penali jigu spustati jew mibdula. Altrimenti d-difiza ma tkunx tista' tiddefendi ruħha kif jixraq.

Quddiem din il-Qorti jekk persuna tinstab hatja tehel piena. Jekk ma tinstabx hatja tigi meħlusa mill-imputazzjonijiet dedotti. Il-valutazzjoni dwar jekk persuna tkunx hatja jew le tiddependi dejjem fuq il-provi li jingiebu quddiemha (u quddiem ebda post jew medium ieħor) u l-istess valutazzjoni hija marbuta mal-

² Rikors numru 18/2014 TM, Imhalled Gianniino Caruana Demajo (Agent President), Imhallfin Noel Cuschieri u Joseph Zammit McKeon.

imputazzjonijiet kriminali li jkunu gew miktuba u prezentati quddiemha mill-Pulizija Ezekuttiva jew skont kif ikunu gew mizjuda jew mibdula fl-istadju opportun – u dejjem mhux aktar tard minn meta l-Prosekuzzjoni tkun iddikjarat il-provi tagħha magħluqa. Altrimenti jekk ma jkunx hekk l-akkuzatur ikun jista' jbidel il-parametri tal-azzjoni penali skont meta jidhirlu u skont l-andament ta' dak li jkun qed iseħh jew li jkun irrizulta matul il-kors tal-process penali.

Għalkemm hemm element ta' flessibilita' provdut minn certu giurisprudenza fir-rigward tal-procedimenti quddiem dawn il-Qorti ta' gurdizzjoni limitata, din il-flessibilita' trid tkun tali li ma tkunx ta' pregudizzju għall-proceduri penali u għad-drittijiet tad-difiza.

Is-setgħat ta' din il-Qorti u r-rimedji li din il-Qorti tista' tagħti f'kull kaz huma limitati u ristretti għal dawk li huma previsti mill-Ligi u fil-Ligi. Din il-Qorti ma għandiex is-setgħa, ossia *carte blanche* li tiddeciedi kif trid u tipprovdi kull rimedju li jidhirlha f'moħħa jew li trid jew li tkun tixtieq tagħti. Il-provvedimenti tagħha huma limitati għal dawk provduti fil-Kodici Kriminali.

Din il-Qorti ma tistax tieħu post jew tissostitwixxi l-Qorti Civili kompetenti jew tagħti rimedji ta' natura civili li ma humiex prevvisti mill-Kodici Kriminali bħala li jistgħu jigu emanati minn Qorti ta' Gudikatura Kriminali.

F'kull kaz pero, stante li din hija Qorti ta' Gudikatura Kriminali hija marbuta bit-termini tal-imputazzjoni skont kif spjegat aktar 'il fuq. Aktar minn hekk quddiemha huwa dmir tal-Prosekuzzjoni li tipprova l-kaz tagħha skont kif proferit fl-imputazzjoni kontestata sal-grad ta' konvinciment morali u sufficjenza probatorja lil hinn minn kull dubju dettat mir-raguni. Mill-banda l-oħra jekk id-difiza tagħzel li tressaq xi provi jew sottomissjonijiet kif sar f'dan il-kaz, huwa bizzejjed għad-difiza li tikkonvinci lill-Qorti bit-tezi tagħha fuq bazi ta' konvinciment morali li jistrieħ fuq bilanc ta' probabbilita

u f'kaz li dan iseħħ, u l-Qorti ma tħossix moralment konvinta li l-Prosekuzzjoni laħqet il-grad ta' prova rikjesta minnha, allura l-Qorti trid tillibera lill-imputat.

Dawn huwa principji kardinali li jsawru l-procediment penali Malti. Jogħgbuna jew ma jogħgbuniex, dawn huma wħud mir-regoli bazilari li jistrieħ fuqhom il-procediment penali Malti.

Biss din il-Qorti ma tistax tieqaf hawnhekk. Hija marbuta li tiggudika dan il-kaz skont l-akkuza li giet magħmula mill-Prosekuzzjoni kontra l-imputat u ma tistax tbiddel hi bis-setgħa tagħha stess il-parametri tal-kawza intrapriża mill-Prosekuzzjoni u tiddeciedi kif jiġftlilha jew tmur lil hinn mill-imputazzjonijiet prezentati lilha mill-Prosekuzzjoni.

Oneru tal-Prosekuzzjoni

Huwa l-oneru tal-Prosekuzzjoni li tressaq l-aħjar provi sabiex tikkonvinci lill-Qorti li l-akkuza addebitati lill-imputat huma veri u dan għaliex kif jgħid il-Manzini fil-ktieb tiegħu **Diritto Penale** Vol. III Kap IV pagna 234, Edizione 1890:-

“Il cosi` detto onero della prova, cioe` il carico di fornire, spetta a chi accusa – onus probandi incumbit qui osservit”.

Huwa minnu, li jekk il-Qorti hija rinfaccjata b'zewg verżjonijiet konfliggenti, għandha tillibera, stante li tali konflitt għandu jmur a beneficċju tal-imputat. Pero' huwa veru wkoll kif gie deciz mill-Qorti tal-Appell Kriminali fid-dsatax (19) ta' Mejju, 1997 fil-kawza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Graham Charles Ducker**:

“It is true that conflicting evidence per se does not necessarily mean that whoever has to judge may not come to a conclusion of guilt. Whoever has to judge may, after consideration of all

circumstances of the case, dismiss one version and accept as true the opposing one”.

Il-Prosekuzzjoni trid tipprova l-kaz taghha lil hinn minn kull dubju ragjonevoli, waqt li d-difiza trid tipprova d-difiza taghha fuq bazi ta' probabilita'.

Huwa principju baziku prattikat mill-Qrati taghna fil-procediment kriminali, li sabiex l-akkuzat jigi misjub hati l-akkuzi migjuba fil-konfront tieghu dawn ghandhom jigu pruvati oltre kull dubju dettat mir-raguni.

F'dan ir-rigward issir referenza ghas-sentenza moghtija mill-Qorti tal-Appell Kriminali fil-5 ta' Dicembru, 1997 fil-kawza fl-ismijiet **Il-Pulizija v Peter Ebejer**, fejn il-Qorti fakkret li l-grad ta' prova li trid tilhaq il-Prosekuzzjoni hu dak il-grad li ma jhalli ebda dubju dettat mir-raguni u mhux xi grad ta' prova li ma jhalli ebda ombra ta' dubju. Id-dubji ombra ma jistghux jitqiesu bhala dubji dettati mir-raguni. Fi kliem iehor, dak li l-gudikant irid jasal ghalih hu, li wara li jqis ic-cirkostanzi u l-provi kollha, u b'applikazzjoni tal-buon sens tieghu, ikun moralment konvint minn dak il-fatt li trid tipprova l-Prosekuzzjoni.

Fil-fatt dik il-Qorti ccitat l-ispjegazzjoni moghtija minn Lord Denning fil-kaz **Miller v Minister of Pension** - 1974 - ALL Er 372 tal-espressjoni '*proof beyond a reasonable doubt.*'

“Proof beyond a reasonable doubt does not mean proof beyond the shadow of a doubt. The law would fail to protect the community if it admitted fanciful possibilities to deflect the course of justice. If the evidence is so strong against a man as to leave only a remote possibility in his favour, which can be dismissed with the sentence ‘of course it is possible but not in the least probable’, the case is proved beyond reasonable doubt, but nothing shall of that will suffice.”

Din il-Qorti taghmel ukoll referenza ghas-sentenza moghtija mill-Qorti tal-Appell Kriminali fid-9 ta' Settembru 2002 fil-kawza fl-ismijiet **Il-Pulizija v Martin Mark Ciappara** fejn spjegat x'jigri meta gudikant ikun rinfaccjat b'zewg verzjonijiet konfliggenti u cioe' jistghu jigru zewg affarijiet u cioe' jew il-gudikant ikun tal-fehma li l-kaz tal-Prosekuzzjoni ma jkunx gie sodisfacentement ippruvat, u allura l-Qorti ghandha tillibera, jew jekk ikun moralment konvint li l-verzjoni korretta hija wahda u mhux l-ohra, jimxi fuq dik il-verzjoni li jaccetta u jekk dik il-verzjoni tkun timporta l-htija tal-imputat jew akkuzat, allura jiddikjara tali htija u jghaddi ghal piena jew ghal xi provvediment iehor.

Apprezzament tal-provi fl-assjem:

Il-Qorti tissottolinea li huwa ben risaput li l-apprezzament tal-provi ghandu jsir mhux biss b'mod spezzettat u individwali izda l-provi ghandhom jigu analizzati flimkien fl-assjem taghhom sabiex wiehed jara x'inferenzi jew interpretazzjoni ragjonevoli u legali jista' jaghti lil dawk il-provi hekk interpretati. Ma tistax tinstab htija jew nuqqas ta' htija semplicement fuq analizi individwali jew separata tal-provi. Dawn ghandhom jigu kkunsidrati kemm individwalment kif ukoll kompleksivament. Dan hu appuntu l-ezercizzju li sejra taghmel din il-Qorti, u cioe' li tezamina bir-reqqa kollha l-provi prodotti f'dan il-kaz.

Il-Qorti se tara jekk il-*fattispecie* tal-kaz jammontawx ghar-reati addebitati lill-imputat.

Responsabbilta vikarja

Illi qabel il-Qorti taghmel il-konsiderazzjonijiet taghha rigward l-imputazzjonijiet li gew addebitati lill-imputat, il-Qorti tinnota li fic-

citazzjoni l-imputat gie akkuzat “*bhala wiehed mill-proprjetarji tal-fond Jubilee Foods*” (a fol. 1). Irrizulta mill-provi li b’dan l-isem huwa maghruf n-negozju li l-imputat ghandu flimkien ma’ huh Mario.

Ir-rappreżentant tar-Reġistratur tal-Kumpaniji esibixxa l-memorandum u l-articles of association ta’ *Jubilee Foods Limited* u ta’ *Jubilee Foods Retail Limited*.

Jubilee Foods Limited giet reġistrata fid-dsatax (19) ta’ Settembru tal-elfejn u tmienja (2008) u bhala diretturi tagħha ghandha lil Alexander Scicluna (ID 350566M), Mario Scicluna (ID 21571M) u Anthony Scicluna (ID 381672M).

Alexander Scicluna huwa l-*managing director*, u Anthony Scicluna huwa s-segretarju tal-kumpanija.

Jubilee Foods Retail Limited twaqqfet fit-tmienja u ghoxrin (28) ta’ Awwissu tal-elfejn u disgha (2009) u bhala diretturi ghandha lil Alexander Scicluna (350566M), Mario Scicluna (21571M), u Anthony Scicluna (381672M). Segretarju huwa Anthony Scicluna.³

Illi, riferenza sejra ssir ghad-decizzjoni fl-ismijiet **Il-Pulizija vs. Martin Pillow**, deciza mill-Qorti tal-Appell Kriminali fit-18 ta’ Novembru 2011, fejn inghad is-segwent:

“Ghar-rigward tat-tieni aggravju, il-frazi “bhala Managing Director Pillow Frames Ltd.” tinsab fost id-dettalji li inghataw tal-imputat bhala indikazzjoni li r-responsabilita’ penali attribwita lilu hija wahda vikarja in kwantu li qiegħed jigi ritenut responsabbli kriminalment ghall-egħmil ta’ haddiehor u cioé in kwantu direttur ta’ socjeta’ kummercjali.⁴ Kif gja gie ritenut minn din il-Qorti diversi drabi f’cirkostanzi bhal dawn ma kienx hemm ebda htiega li fic-citazzjoni jinghad espressament li huwa kien qed jigi imharrek fil-vesti tieghu ta’

³ Mix-xieħda mogħtija minn Dr Carmelo Galea fit-28 ta’ Novembru 2012

⁴ Il-Kodici Kriminali llum jipprevedi r-responsabilita’ kriminali diretta ta’ korp inkorporat għal certi reati specifici (Ara Artikolu 121D, 82E, 208B(3), 248E(3), 310(A), 328J(1), 337H(1) tal-Kodici Kriminali).

direttur, jew manager ecc. tal-kumpanija peress li r-responsabilita' vikarja f'kazijiet bhal dawn iggib ir-responsabilita' personali u individwali ta' dak li jkun ghan-nuqqasijiet tas-socjeta'⁵. F'kazijiet bhal dawn ic-citazzjoni hi gja kompluta u valida jekk issejjah biss lid-direttur jew ufficjal iehor skont il-ligi anki minghajr riferenza ghas-socjeta' in kwistjoni. Ghalhekk, l-izball fl-isem tas-socjeta' li taghha l-imputat kien direttur ma jimporta ebda konsegwenza legali fuq dak li bih gie imputat l-appellant u cioe' responsabilita' vikaria ghall-eghmil ta' socjeta' li taghha kien direttur. Ic-citazzjoni, kif ripetutamente ritenut minn din il-Qorti, hi semplicement avviso a comparire u hu bizzejjed li jkun fiha dettalji ta' zmien, post, hin u partikolaritajiet tal-imputat biex hu jkun jista' jifhem ta' xhiex qed jigi akkuzat.⁶ Fil-kaz ta' llum ic-citazzjoni hi konformi ma' dak rikjest bl-Artikolu 360(2) tal-Kodici Kriminali u d-dettal, mhux mehtieg, tas-socjeta' li taghha kien direttur l-imputat ma zzid jew tnaqqas xejn mill-validita' tac-citazzjoni. L-appellant kien jaf ben tajjeb li kienet qieghdha tigi imputata lili responsabilita' vikaria in virtu' tal-kwalita' tieghu ta' direttur ta' socjeta' kummercjali⁷. Kien jaf ben tajjeb, kif jirrizulta mir-rikors tal-appell stess tieghu, ta' liema socjeta' huwa kien direttur fiz-zmien rilevanti, u di fatti f'din l-istanza anki pprezenta prova li huwa -- u kien, fiz-zmien rilevanti -- id-direttur uniku tas-socjeta' rilevanti. Ghalhekk, dan l-aggravju wkoll qieghed jigi respint".

Illi dak li nghad f'din is-sentenza jista' jigi applikat ukoll *mutatis mutandis* ghall-fatt li fic-citazzjoni gew indikati l-kliem li gew kwotati aktar 'il fuq u b'hekk ic-citazzjoni kontra l-imputat tista' xorta wahda titqies bhala wahda valida.

⁵ Ara Appelli Inferjuri: **Pulizija vs. Joseph Bonnici**, 26/5/1995; **Pulizija vs. Carmel Camilleri**, 5/11/2004; **Pulizija vs. Joseph Vella**, 2/2/2006.

⁶ Ara *inter alia* Appell Inferjuri: **Pulizija vs. Joseph Vella**, *supra*.

⁷ Ara Artikolu 13 tal-Kapitolu 249.

Illi dwar ir-responsabbilta vikarja jitkellem l-artikolu 13 tal-Kapitolu 249 tal-Ligijiet ta' Malta li jiddisponi:

*“Meta xi reat taht jew kontra xi disposizzjoni li tinsab f’xi Att, li jkun għadda sew qabel jew wara dan l-Att, isir minn korp jew għaqda ta’ persuni, sew jekk tkun persuna ġuridika jew le, kull persuna li, fil-hin tal-egħmil tar-reat, kienet **direttur, manager, segretarju jew ufficjal ieħor simili** tal-korp jew għaqda, jew kienet tidher li qed taġixxi f’dik il-kariga, tkun hatja ta’ dak ir-reat kemm il-darba ma tippruvax li r-reat ikun sar mingħajr it-tagħrif tagħha u li tkun eżercitat id-diligenza kollha xierqa biex tevita l-egħmil tar-reat.”* (enfasi tal-Qorti)

Dan ifisser allura illi r-responsabbilta' kriminali hija wahda personali u mhux wahda rapprezentattiva jew nomine kif inhi fil-kamp civili. Ghalhekk ma hemmx ghalfejn li l-imputat jigi citat fil-vesti ta' direttur jew in rapprezentanza ta' xi socjeta' kummercjali. Bizzejjed li jigi citat b'mod car ghal dak li jirrigwarda l-konnotati tieghu personali w li mill-korp tal-akkuza jkun jidher car li qed jigi mharrek jew akkuzat minhabba r-responsabbilta' vikarja tieghu bhala ufficjal/direttur tal-korp.

Dak li jrid jirrizulta mill-provi, izda hu li fil-fatt huwa kien id-direttur, jew ufficjal tal-korp bhal ma hija socjeta' kummercjali li tiggstixxi l-post fejn ikun sar ir-reat u li huwa allura qed jigi akkuzat ghal din ir-raguni.

Kif gie ritenut mill-Qorti Appell Kriminali (Onor. Prim'Imhallel Emeritus Dr. V. De Gaetano) fl-kaz **“Il-Pulizija vs. Joseph Bonnici** [26.5.1995]:-

“Meta persuna tigi biex twiegeb ghar-reat kommess minn għaqda jew korp ta’ persuni in forza ta’ l-artikolu 322 tal-Kodici tal-Ligijiet tal-Pulizija jew in forza ta’ l-artikolu 13 ta’ l-Att dwar l-Interpretazzjoni [Kap.249], it-tahrika ghandha tohrog

kontra d-direttur, manager, ecc. f' ismu personalment, fis-sens li hu personalment irid iwiegeb ghall-akkuza, u f' kaz ta' sejbien ta' htija u imposizzjoni ta' piena, tali piena, sia jekk pekunjarja sia jekk restrittiva tal-liberta' personali, tigi inflitta fuqu u tigi skontata minnu."

Izda:

"...meta l-prosekuzzjoni tkun qed tipotizza, kontra tali direttur, manager jew segretarju, reat kommess minn ghaqda jew korp, u li ghalih hu jrid iwiegeb personalment, fl-imputazzjoni jew fl-akkuza – mhux fl-isem tal-imputat jew akkuzat, cioe' mhux fl-okkju tal-kawza – ghandu jkun hemm xi indikazzjoni li hu qed jigi imsejjah biex iwiegeb ghal reat kommess mill-korp jew ghaqda: cioe' ghandu jkun hemm xi indikazzjoni li hu qed jigi mharrek jew akkuzat minhabba r-responsabilta' vikarja tieghu. Jekk mhux ghal xi haga ohra, tali indikazzjoni hi mehtiega sabiex l-imputat jew l-akkuzat ikun jista' jipprepara d-difiza tieghu.⁸"

Stabbiliti dawn il-principji ta' dritt in konnessjoni mar-responsabbilta vikarja tal-imputat ghall-akkuzi dedotti fil-konfront tieghu, jibqa ghalhekk biex jigi determinat jekk giex ippruvat illi fil-vesti tieghu kif indikat fl-akkuza huwa jistax jinzamm responsabbli ghal dak akkuzat bih mill-prosekuzzjoni.

Procedura dwar it-tehid ta' kampjuni

Skont ir-regolamenti stabbiliti u vigenti tar-**Regolamenti dwar Procedura dwar it-Tehid ta' Kampjuni fis-Sigurta' fl-Ikel**⁹ jipprovdi dwar kif ghandu jittiehed kampjun u dak li jrid jaghmel l-ufficjal awtorizzat biex jiehu kampjun.

⁸ App. Inf. Il-Pulizija vs Patrick Vella – deciza 31/08/2006

⁹ Legislazzjoni Sussidjarja 449.31 li dahlet fis-sehh bl-Avviz Legali 265 ta' 1-2002

Mod kif jittiehdu l- kampjuni

Artikolu 9 kif ufficjal awtorizzat jista' jiehu minn kull post:

(a) "kampjun selettiv" li hu kampjun li jingabar kemm biex juri jew kemm biex jirregistra kondizzjonijiet mhux sodisfacenti osservoati matul xi spezzjon jew biex tigi provduta unita ta' ikel li tkun suspetta li mhux sodisfacenti ghall-analisi li ssir fil-laboratorju; u kampjun selettiv ghandu jkun daqstant rapprezentattiv tal-kunsinna, taghbija jew lott totali li jingabar minnu daqskemm ikun possibbli u d-daqs tieghu ghandu jkun sufficjenti sabiex tkun tista' tigi mtennija l-analisi, jekk ikun mehtieg;

(b) "kampjun oggettiv" li hu kampjun li jingabar minn lott ta' l-ikel fuq bazi ta' rutina, ghal sorveljanza kif gie gie, gbir ta' informazzjoni ghal xi ghan specifiku, jew sorveljanza sabiex jigi stabbilit jekk l-ikel ikunx ghal xi raguni mhux sodisfacenti; u kampjun oggettiv ma ghandux ikun kampjun daqstant rapprezentattiv imma ghandu jkun sufficjenti biex ikun jista' jigi ezaminat, analizzat jew biex jingieb bi prova jew kif jigi xort'ohra stabbilit bl-Att.

Dmirijiet ta' ufficjal awtorizzat

Artikolu 10 (1) jipprovdi li meta l-ufficjal awtorizzat jiehu kampjun huwa ghandu:

(a) jgharraf bil-fomm lill-bejjiegh jew lil min ikun responsabbli li huwa jkun bi hsiebu jghaddi l-kampjun ghall-analizi jew ezami;

(b) kull meta jintalab mill-bejjiegh jew minn min ikun responsabbli, fil-waqt tat-tehid tal-kampjun, u kemm-il darba, fil-fehma ta' l-ufficjal awtorizzat, ma jkunx ragonevolment prattikabbli li jsir il-qsim tal-kwantita mehuda jew dan ikun

jinterferixxi ma' l-analisi jew l-ezami, huwa ghandu jaqsam il-kampjun fi tliet partijiet li jkun f'it jew wisq indaqs, li parti wahda minnhom tigi moghtija lill-bejgiegh jew min ikun responsabbli, u z-zewg partijiet l-oħra jinzammu mill-ufficjal awtorizzat għall-analisi jew ezami;

(c) jizgura, sakemm dan ikun prattikabbli, li t-tehid tal-kampjun u l-mess bl-idejn isiru b'tali mod li l-kampjun ta' l-ikel ma jigix xort'ohra kontaminat;

(d) sakemm ikun ragonevolment prattikabbli, jhalli l-lott minn fejn ikun ittiehed il-kampjun intatt u jaccerta li ma ssir ebda hsara mhux mehtiega lill-merkanzija;

(e) jissigilla l-kampjun li jittiehed, jew xi parti minnu skond ma jista' jkun il-kaz hekk li dan ma jkunx jista' jinfetħ mingħajr ma jinkiser is-sigill li għandu jkollu numru individwali u jkun ta' xorta li ma jkunx jista' jibgħas:

Izda ma jkunx hemm għalfejn li l-kampjuni jigu ssigillati individwalment sakemm il-kampjuni kollha ssigillati kollettivament jigu kkunsinnati fl-istess laboratorju ufficjali jew post iehor għall-analisi jew ezami;

(f) jizgura li l-kampjuni jittiehdu, jinzammu, jingarru, jinhaznu, jintmessu u jigu trasportati taħt kondizzjonijiet li f'cirkostanzi normali jitqiesu bħala adatti.

Fil-kaz tal-kampjun li ttiehed ma gietx segwita l-proċedura neċessarja sabiex jiġi aċċertat li dak il-kampjun ma jiġix mittiefes. Dr. Everaldo Attard¹⁰ fix-xieħda tiegħu qal li li huwa ngħata kampjun li kien flixkun normali li ma kellu l-ebda tip ta' sigill. Ixxhud Emanuel Buhagiar¹¹ qal li l-vazett ma kienx issigillat imma kien magħluq bit-tapp. L-istess ufficjal ikkonferma li huwa ma

¹⁰ Xieħda moghtija fl-20 ta' Novembru 2013

¹¹ Xieħda moghtija fid-9 ta' April 2014

ssiggillax dan il-vazett. Dan gie kkonfermat ukoll mix-xhud Philip Camilleri.

Il-prosekuzzjoni naqset li ggib prova lil hinn minn kull dubbju ragjonevoli illi dan il-kontenitur baqa' ezatt fl-istess stat kif kien minn x'hin ittiehed mill-fond tal-*Jubilee Foods* fil-Gozitano Complex, fix-Xewkija, Ghawdex.

L-espert Dr. Everaldo Attard spjega li skont il-procedura, mill-kampjun li jittiehed, id-Dipartiment suppost jaqsam dan il-kampjun fi tlett porzjonijiet u wiehed jaghtih lill-bejjeigh; l-iehor jaghtih lill-espert biex jaghmel it-testijiet fuqu u l-iehor jinzamm mid-dipartiment f' post sigur halli jekk jinqala' xi haga, jkun hemm dan il-kampjun ezistenti.

Mill-provi prodotti l-prosekuzzjoni ma gabitx prova li f'dan il-kaz giet segwita din il-procedura.

L-imputat Alexander Scicluna¹² spjega li huwa ma nghata l-ebda kampjun mid-Dipartiment: *"lili ma tawni xejn. Ma tawni xejn u sa fejn naf jien baqghu hergin. Illum sirt naf minhabba l-proceduri li konna qed nitkellmu li suppost tawni f'it minnu dan halli jien inkun nista' nittestja bhalma jittestjaw huma, suppost issigillawh, suppost li ffirmajna li hadu sample jiena u huma. Minn dak ma gara xejn. U dan ma kontx naf bihom dak iz-zmien."*¹³

Ix-xhud Emanuel Buhagiar¹⁴ kkonferma li hu u l-kollega tieghu Philip Camilleri hadu flixkun wiehed u li dan il-flixkun haduh magghom u ma qasmuhx f' diversi kampjuni u li huwa ma ta l-ebda kampjun minn dan il-flixkun li ttiehed lil Alex Scicluna. Philip Camilleri kkonferma l-verzjoni ta' Buhagiar.

¹² Akkuzat separatament b'akkuzi simili liema xiehda ta fil-kaz kontra tieghu u li b'ordni tal-Qorti l-istess xiehda giet inserita' f'dan il-process.

¹³ Xhieda moghtija fit-12 ta' Mejju 2015.

¹⁴ Xhieda moghtija fid-9 ta' April 2014

L-ispettur Josric Mifsud¹⁵ spjega li l-vazzett li ttiehed qatt ma ghadha fil-pussess tal-Pulizija izda baqa' jinzamm mill-ufficjali tad-Dipartiment tal-Agricoltura u li ma ta ebda struzzjoni biex l-oggett migbur jigi ssiggillat qabel ma' jittiehed ghand l-espert.

Dwar il-procedura xehed ix-xhud tad-difiza Dr. George Peplow:

bhala procedura meta wiehed imur jaghmel is-sampling ghall-fini legalisuppost irid ikun hemm tlett (3) samples. Issa fil-kaz taghna ta' hawnekk tal-ghasel ma jfissirx li trid tiehu sample vazett wiehed biss, wiehed, tnejn, tlieta, pero' trid tiehu representative samples mill-batch kollu li hemm u jkunu tlieta – wiehed biex izommu s-CEO tal-kumpanija u jkun issiggillat minn min imur jaghmel il-prelevazzjoni, l-iehor jintbaghat ghall-analizi u l-iehor jinzamm issiggillat dejjem ghall-fini tal-Qorti¹⁶

Ghalhekk, f'dan ir-rigward, il-prosekuzzjoni ma resqitx prova lil hinn minn kull dubju ragjonevoli illi dan il-kontenitur baqa' ezatt fl-istess stat kif kien minn x'hin ittiehed mill-fabbrika.

L-ewwel imputazzjoni

Minn analizi tal-provi prodotti johrog li:

L-imputat ma kellux x' jaqsam mal-manifattura tal-ghasel u li huwa sempliciment kien ibiegh prodott li lulu kienu jinfurmawh li kien ghasel pur u li kien ihallas il-flus ghalih lil tali *supplier* ta' ghasel pur.

Meta gie elevat il-prodott in kwistjoni, liema prodott gie ndividwat bhala ghasel, mhux konformi, ittiehdu passi kontra l-imputat minghajr ma ttiehdu l-ebda passi kwalsiasi kontra min issupplixxa l-ghasel.

¹⁵ Xhieda moghtija fis-17 ta' Gunju 2014

¹⁶ Xhieda moghtija minn Dr George Peplow fit-3 ta' Gunju 2015

Avukat Dottor Georgine Schembri:

Sewwa. Dan Stephen Spiteri li semmejt li tixtru minghandu xi darba kellkom għax tiddubitaw minnu?

Ix-xhud:

Ma kellniex għalfejn niddubitaw minnu għaliex skont ma għadni kemm għidt fis-sebgha u għoxrin (27) ta' Novembru two thousand and ten (2010) li jiġi qabel ma gara l-każ ġew hađu prodott minn tiegħu, ittestjawh, qalulna li kollox sewwa, għandi email biex nikkonferma li kollox sewwa, m'għandix għalfejn niddubita lil xi hadd.

Avukat Dottor Georgine Schembri:

Imbagħad wara li gara dan il-każ x'għamiltu?

Ix-xhud:

Imbagħad waqafna ovvjament nixtru kollox minghandu.

Avukat Dottor Georgine Schembri:

U qabel x'kontu tixtru minghandu apparti l-għasel?

Ix-xhud:

Apparti l-għasel kif għadni kemm semmejt konna nixtru *strawberry conserve, melon conserve, fig conserve, prickly pear conserve, melon conserve, orange conserve, apple and plum conserve, carob syrup u pomegranate conserve.*

Avukat Dottor Georgine Schembri:

Kollox minghandu.

Ix-xhud:

Kollox minghandu.

Avukat Dottor Georgine Schembri:

U minn meta nqala' l-incident?

Ix-xhud:

Imbagħad ma bqajtx nafda lil hadd iżjed u bdejna nagħmlu kollox ahna."¹⁷

Is-socjeta' li l-imputat hu direttur tagħha ma kienetx timmanifattura l-għasel. L-għasel li kienet tbiegħ is-socjeta' *Jubilee Foods* ma kienx jiġi mmanifatturat mill-imputat jew mill-kumpanija minnu rapprezentata. F'dawn il-proceduri kien ippruvat li l-għasel kien jinxtara mis-socjeta' minghand Stefan Spiteri¹⁸. Spiteri kien indikat mal-ufficjali tad-Dipartiment tal-Agricoltura malli dawn bdew isaqsu fuq it-trobbija tan-nahal.

¹⁷ Xiehda mogħtija minn Alexander Scicluna fit-12 ta' Mejju 2015

¹⁸ Fis-seduta tat-22 ta' Ottubru 2015, Derek Cardona kkonferma li l-għasel t'Għawdex kien jinxtara minghand Stefan Spiteri u dan sa minn mindu l-Jubilee Foods bdiet tbiegħ għasel.

Stephen Spiteri meta xehed f'dawn il-proceduri kkonferma li l-ghasel li kienet tixtri *Jubilee Foods* kien jinxtara minghandu u li meta sehhet l-ispezzjoni in kwistjoni, dan kien ilu jinxtara minghandu ghal ammont ta' zmien.

Il-prodott li gie elevat mill-ufficjali ma giex ippruvat li kien verament tali prodott li kien jinbiegh minn *Jubilee Foods* bhala ghasel.

Il-vazett li ttiehed ma kien jikkontjeni l-ebda *label*. Dan kien ikkonfermat mix-xiehda ta' Emanuel Buhagiar u Philip Camilleri. Emanuel Buhagiar qal li kien gabar *label* izda din ma kinitx imwabhla mal-vazett.

Mill-provi prodotti jirrizultaw dubji serji hafna dwar jekk il-prodott go vazett minghajr *label* li gie elevat fl-ispezzjoni kienx verament fih prodott li kien jigi pprezentat minn *Jubilee Foods* bhala ghasel.

Waqt dan il-process irrizulta li ffit xhur qabel rapprezentanti tad-Dipartiment tas-Sanita' ghamlu spezzjoni fuq l-ghasel li *Jubilee Foods* kienet tixtri minghand is-*supplier* Stephen Spiteri, u mill-analizi li saret lill-ghasel dakinhar elevat, irrizulta li l-ghasel kien konformi mal-legislazzjoni.

“Fis-sebgha u ghoxrin (27) ta' April tat-two thousand and ten (2010) is-Sanita' ta' Ghawdex kienet giet u elevat sample tal-Gozo Honey minn gol-hanut taghna Jubilee Foods (Retail) ir-Rabat. Dawk ghamlulu t-testijiet necessarji u kienu baghtulna email fejn jiena jirrizulta li kien kollox korrett. Mela lilna qatt ma seta' kellna suspett fuq min kien jissupplixxina li qed jipprova jqarraq bina. Dak fis-sebgha u ghoxrin (27) ta' April two thousand and ten (2010).

Avukat Dottor Georgine Schembri:

U min kien jissupplixxikom l-ghasel f'April two thousand and ten (2010)?

Ix-xhud:

Stephen Spiteri.

Avukat Dottor Georgine Schembri:

L-istess wiehed -

Ix-xhud:

L-istess persuna, l-istess persuna. L-istess, qatt ma nbidel xejn. Imbagħad fit-tnejn u għoxrin (22) ta' Novembru tal-istess sena, l-istess Sanità ta' Ghawdex talbuna nikkjarifikaw min huma n-nies li jissupplixxuna bl-affarijiet u ahna bagħtnielhom il-lista u fit-tmienja u għoxrin (28) ta' Jannar tat-two thousand eleven (2011) inqala' l-każ.¹⁹

Dan ikkonfermah ir-rapprezentant tad-Dipartiment tas-Sanita' Joseph Borg²⁰ meta xehed li:

“kampjun ta' għasel li ttiehed fis-sebgha u għoxrin (27) ta' April tal-elfejn u ghaxra (2010) għasel lokali mill-istabiliment tal-Jubilee Foods fir-Rabat, Ghawdex li jappartjeni lil Alex u Mario Scicluna. ...Ir-rizultat indika li kien fil-parametri tal-legislazzjoni tal-legal notice 213/2014 u għar-regolament dwar l-għasel... l-għasel kien konformi mal-legislazzjoni, kien tajjeb.”

Il-Qorti għandha dubju dwar kif l-istess xorta ta' għasel manifatturat f'okkazzjonijiet differenti mill-istess *supplier* kien konformi mal-legislazzjoni, u din id-darba le.

It-tieni Imputazzjoni

Dwar it-tieni imputazzjoni ma saret ebda prova li l-imputat “wahhal iffalsifika jew mibdula, cifra, kelma jew marka” kif mehtieg għas-sejbien ta' htija ta' din l-imputazzjoni.

Il-vazett li ttiehed fl-ispezzjoni ma kien jikontjeni l-ebda tabella fuqu. Kien vazett mingħajr l-ebda informazzjoni fuqu.

Ix-xhud Emanuel Buhagiar jagħti deskrizzjoni ta' dak li kien elevat mill-fond in kwistjoni:

¹⁹ Xiehda mogħtija minn Alexander Scicluna fit-12 ta' Mejju 2015

²⁰ Xhieda mogħtija fit-22 ta' Ottubru 2015

Flixxun tal-hgieg maghluq bit-tapp ileqq u li kien mimli b'likwidu ta' lewn kannella. Dan il-flixxun li ma kellux tikketta mwahhla fuqu ghax kien ghadu fil-post li jismu Jubilee Foods Ltd., Gozitano Complex, Mgarr Rd., Xewkija, Ghawdex. It-tikketta bl-isem Pure Gozo Honey li kienet ghada ma twahhlitx fuqu giet moghtija lilna minn Cardona Derek il-haddiem li kien fl-imsemmi post.²¹

Mill-provi prodotti ma jirrizultax illi sar xi uzu minn tabella jew twahhlet xi tabella li kienet wahda li tqarraq bil-konsumatur.

It-tielet Imputazzjoni

Ir-raba' Imputazzjoni

Il-Hames Imputazzjoni

Il-Qorti issa ser tiddeciedi jekk il-proċess kollu li sar sabiex jittiehdu l-kampjuni għall-analisi li fuq ir-riżultat tiegħu tistrieħ primarjament l-akkuza li l-imputat ma jikkonformax ma' dak dettat mir-regolamenti tal-Avviż Legali 265/2002, S.L. 449.32 u għalhekk bil-konsegwenza li l-istess riżultati jkun radikalment vizzjati u ma jistgħux iservu ta' prova kontra tiegħu.

Il-Qorti rat is-sentenza moghtija mill-Qorti tal-Appell nhar l-10 ta' Lulju 2015 fl-ismijiet **Il-Pulizija v. Michelina Enriquez u Jamie Charles Enriquez²²** u **Il-Pulizija v. Simon Kris Enriquez²³** li trattaw dwar kampjun mehud dakinhar stess li ttiehed kampjun mertu ta' din il-kawza u kien jirrigwarda l-istess ufficjali li xehdu f'dawn il-proceduri.

Effettivament is-sejbien ta' htija jew le tal-imputat tistrieħ primarjament fuq ir-riżultat tal-analisi tal-kampjun tal-materjal

²¹ Minn dokument esebit a fol. 64

²² Appell Numru 185/14G deciz mill-Prim Imhalled Silvio Camilleri

²³ Appell Numru 181/2014 deciz mill-Prim Imhalled Silvio Camilleri

elevat mill-fond *Jubilee Foods* fil-Gozitano Complex fix-Xewkija, Ghawdex, b'tali mod li jekk l-istess riżultat analitiku jiġi skartat l-imputat ma jkunx jista' jiġi ritenut responsabbli tar-reati migjuba kontrib fl-imputazzjonijiet tlieta (3), erbgha (4) u hamsa (5).

Il-Qorti analizzat dak li jipprovdi r-Regolamenti dwar Proċedura dwar it-Tehid ta' Kampjuni fis-Sigurtá fl-Ikel (A.L. 265/2002) li skont ir-regolament 2 tagħhom japplikaw għal kull ikel, sors ta' ikel, ikel gdid u addittivi kif imfissra fl-Att dwar is-Sigurtá fl-Ikel.

Skont l-artikolu 2 tal-Att imsemmi "ikel" tfisser kull sustanza jew prodott kemm jekk ipproċessati, ipproċessati parzjalment jew mhux ipproċessati, li huma maħsuba, jew raġonevolment mistennija li jigu ingeriti mill-bnedmin.

Ma hemm l-ebda dubju li l-għasel jikkwalifika bħala ikel għall-finijiet tal-Att. Ir-regolamenti tal-A.L. 265/2002 għalhekk japplikaw għal kampjuni ta' għasel li jittiehdu għall-finijiet tal-Att dwar is-Sigurtá fl-Ikel.

Ir-regolamenti msemmija jipprovdu htigijiet li jridu jiġu segwiti fit-tehid ta' kampjuni għall-analisi sabiex tiġi żgurata l-konformitá ma kull dispozizzjoni tal-Att imsemmi u tar-regolamenti kollha magħmulin tahtu²⁴.

L-artikolu 24 tal-Att imsemmi jipprovdi l-operazzjonijiet li minnhom għandu jkun magħmul il-kontroll tal-ikel taht l-Att u dawn jinkludu spezzjonijiet ta' postijiet tal-ikel u t-tehid ta' kampjuni u analizi ta' ikel u, jew sorsi ta' ikel. L-artikolu 25 imbgħad jipprovdi għall-hwejjeġ li huma sugġetti għall-ispezzjoni u jipprovdi li tali spezzjonijiet għandhom isiru minn "uffiċjal awtorizzat fl-infurzar u fl-esekuzzjoni" tal-Att. Skont l-artikolu 2 tal-Att "uffiċjal awtorizzat" tfisser kull persuna li tkun kwalifikata kif

²⁴ Ara tifsira ta' "analisi" skont ir-regolament 3 tal-A.L. 265/2002

imiss għas-sodisfazzjon tal-awtoritá tas-saħħa u r-regolament 9 tar-regolamenti tal-A.L. 265/2002 jipprovdi l-mod kif jittieħdu l-kampjuni minn uffiċjal awtorizzat.

Il-Qorti tfakkar li l-ispezzjonijiet li jsiru fl-infurzar u fl-esekuzzjoni tal-Att dwar is-Sigurtá fl-ikel iridu jsiru minn uffiċjali awtorizzati u hekk ukoll il-kampjuni li jittieħdu għall-finijiet ta' tali infurzar iridu wkoll isiru minn tali uffiċjali awtorizzati.

L-ispezzjonijiet li saru fil-fond Gozitano Complex, Xewkija, Ghawdex fil-fond tal-Jubilee Foods saru minn Emanuel Buhagiar u Philip Camilleri bl-assistenza ta' uffiċjali tal-pulizija.

Fl-atti jirriżultá li l-persuni msemmija huma uffiċjali tad-Dipartiment tal-Agrikoltura taħt il-Ministeru tar-Rizorsi u Affarijiet Rurali izda fil-kors kollu tal-proċeduri odjerni ma giet prodotta ebda prova li kienu persuni kwalifikati kif imiss għas-sodisfazzjon tal-awtoritá tas-saħħa kif jirrikjedi l-artikolu 2 tal-Att dwar is-Sigurtá fl-Ikel u għalhekk ma jirriżultax pruvat li kienu "uffiċjali awtorizzati" għall-finijiet tal-istess Att u r-regolamenti li saru taħt l-istess Att.

Il-Qorti tal-Appell fil-kawzi ccitati aktar 'il fuq sostniet li *"jizdied jingħad li anki kieku irriżulta li l-persuni msemmija kienu "persuni awtorizzati" għall-finijiet tal-Att u r-regolamenti rilevanti hu ferm kwestjonabbli kemm ġew segwiti uħud mid-dettami tar-regolamenti 10²⁵ u dak meħtieġ mir-regolament 11 tal-A.L. 265/2002."*

Il-premess iġib bħala konsegwenza li din il-Qorti ma tistax tagħti piz legali bħala prova lill-konkluzjonijiet tal-espert analista Dr. Everaldo Attard għall-finijiet tar-reati taħt l-Att dwar is-Sigurtá fl-Ikel u taħt ir-regolamenti magħmulin taħt l-istess Att in kwantu

²⁵ Fosthom tar-regolament 10(1)(e)(f)

dawk il-konkluzjonijiet jirrigwardaw kampjun li ma jirrizultax li ttiehed konformement mal-istess Att u regolamenti.

Għalhekk, apparti kull kunsiderazzjoni oħra dwar giex ippruvat skont il-ligi l-għemil materjali tar-reati in kwistjoni, il-Qorti ma tistax legalment issib lill-imputat ħati tat-tielet (3), tar-raba' (4) u tal-ħames (5) imputazzjonijiet u għalhekk sejra tilliberah minnhom.

Vigilanti u precizi

Il-Qorti thoss li l-Ufficiali inkarigati li jaghmlu l-ispezzjonijiet għandhom ikunu mharrga sewwa dwar x'jehtieg minnhom meta jaghmlu l-ispezzjonijiet u l-procedura li l-ligi titlob minnhom meta jiehdu l-kampjuni biex ikunu analizzati. Għandhom ikollhom ukoll appogg minn *staff* b'konoxxjenza tal-ligi u ma jithallewx jghumu wehidhom fi proceduri kultant kumplikati. Huwa fl-interess tal-konsumatur li dawn l-ufficiali jkunu vigilanti u precizi fil-hidma tagħhom.

Il-Magistrat Inkwirenti²⁶ li mexxa l-inkjesta' ma nghatatlux informazzjoni preciza. Il-fond fejn saret l-ispezzjoni ma kienx hanut u ma kienu elevati l-ebda prodotti oħra fosthom zejt kif intqal fir-rapport:

Illi nhar il-Gimgha 28 ta' Jannar, 2011 ghal habta tal-ghaxra ta' filghodu (1000hrs), gie informat li kien hemm bejgh ta prodotti

²⁶ Magistrat Paul Coppini

*agrikoli, ghasel li ma kienx ghasel izda suspett li kien zokkor
imsahhan.*

*Illi jirrizulta li dan il-hanut huwa il-Jubilee Foods li hemm il-
Gozitano Complex, Xewkija.*

*Illi minn search li saret fuq il-post instabu xi prodotti li gew
elevati fosthom zejt suspett li mhux taz-zebbuga imma mibjugh
bhala tali. Ghaldaqstant sabiex jsir konferma ta dawn il-fatti, gie
mahtur Dr E. Attard (Kimiku)²⁷.*

U lanqas irrizulta li l-vazett elevat kellu tikketta fuqu kif intqal fil-
konkluzjoni fir-rapport tal-Process Verbal:

*"Minn dawn il-konkluzzjonijiet jirrizulta illi dan il-kampjun
elevat mill-ufficcjali tad-Dipartiment tal-Agrikoltura mill-
indirizz hawn fuq indikat, liema kampjun konsistenti f'vazett
tal-hgieg maghluq bit-tapp, illi fuq it-tikketta tieghu kien jghid
illi kien jikkonsisti "Pure Gozo Honey", fil-fatt irrizulta li ma
kien ghasel xejn."²⁸*

Fl-istharrig li ghamlu l-Ufficcjali tad-Dipartiment tal-Agrikoltura
madwar Ghawdex dakinhar li ghamlu l-ispezzjonijiet fix-Xewkija,
sabu f'lok iehor f'San Lawrenz (li m'ghandu l-ebda konnessjoni

²⁷ Rapport lill-Magistrat tal-Ghassa Dr Paul Coppini mill-Ispettur Josric Mifsud mdahhal il-Qorti fl-1
ta' Frar 2011 (Inkjesta Nru 5/2011)

²⁸ A fol. 36 rapport Process Verbal numru 618/11

mal-imputat f'dawn il-proceduri) ghasel Sqalli ppakkjat bhala prodott Ghawdxi b'hekk jidher li l-qasba ma ccaqcaqx ghal xejn.

L-ghasel Malti hu sors bnin ta' nutrjenti u sustanzi naturali li ghandhom proprjetajiet kemm nutrittivi kif ukoll medicinali. Ghalhekk, l-ghasel bhala prodott Malti tant qajjem interess fid-dinja tar-ricerka, illi gew innieda diversi studji sabiex jigi analizzat il-valur tal-ghasel b'mod xjentifiku²⁹.

Il-prodott agrikolu Ghawdxi ghamel avvanzi kbar fejn jidhol ippakkjar u *branding* tal-prodott. Huwa prodott bnin, genwin u naturali. Huwa anke l-interess ta' kulhadd li min jipprova jabbuza jinqabad u jittiehdu passi kontrih.

Huwa importanti hafna li meta jkun investigat kaz, qabel mal-Pulizija tiehu passi, ghandha tara li jkollha provi bizzzejjed sabiex tinstab htija lil hinn minn kull dubju ragjonevoli.

Meta jkollok kaz bhal dan in ezami jista' jkollu konsegwenzi tant serji fuq ir-reputazzjoni tan-negozju tal-imputat, li kellu jistenna hames snin biex twettqet gustizzja tieghu.

DECIDE:

Ghal dawn il-motivi, il-Qorti, wara li rat l-Artikoli tal-Ligi ndikati mill-Avukat Generali fin-Nota tieghu tas-17 ta' Lulju 2013 b'mod

²⁹ Dr Everaldo Attard fir-relazzjoni fl-atti tal-inkjestadwar "Prodotti Agrikoli mibjugha bhala prodotti ta' kwalita gholja - *Jubilee Foods, Gozitano Complex (a fol. 60)*

partikolari Artikoli 17(h), 18, 298(1)(c), 298(1)(e), 298(2) tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta, Artikoli 17(1), 17(2), 17(3) tal-Kapitolu 449 tal-Ligijiet ta' Malta, Regolament 3 tal-Avviz Legali 213 tal-2004, u Regolament 4.1 tal-Avviz Legali 483 tal-2004 ma ssibx lill-imputat Alexander Scicluna hati tal-imputazzjonijiet kollha migjuba fil-konfront tieghu u ghaldaqstant tilliberah minn kull akkuza.

Dr. Joseph Mifsud
Magistrat